

Gävle-Dala Natur

Ägandet av himmel och hav, skog och bygd

23 sept kl 18.30, digitalt alt. Borlänge

Hur påverkar och styr ägandet dagens utveckling, alltifrån klimatkriser till användning av internet? Föreläsning av Lars Jadelius, docent i arkitektur, historiker och kulturvetare.

Lars lyfter viktiga tankar om ägandet. Med hjälp av intressanta språkliga lekar som "tillägnelse" och "privategendomlighet" blir mycket av ägandets komplexitet tydliggjord. Han lyfter fram hur exklusivt privat ägande tar sig uttryck inom arkitektur, städer och landskap.

De absolut rikaste lämnar inte bara ett enormt fotavtryck genom sin ansvarslösa konsumtion. De har med sitt direkta ägande av media också makten att bagatellisera klimathotet, de förödande krigen och flyktingkriserna. Själva kan de dra sig undan till säkra platser.

Utan en bättre hantering av ägandets frågor kan inte vår tids stora samhällsproblem lösas. Klimatet och demokratin kräver en ny ägandefilosofi!

Anmälan senast 20 sept via <https://shorturl.at/jHSW8>

Klädbytdagen

2 okt

En klädbytdag är en rolig, social och helt gratis aktivitet som ger konkret miljönytta. I den bästa av världar kan vi genomföra fysiska klädbytdagar i höst. Läs mer på

<https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/fornya-garderoben-miljovanligt-pa-kladbytdagen/>

Klimatflyktingar – ett växande problem

18 okt kl 18, digitalt alt. Mora

Översvämning i Pakistan, torka på Afrikas horn, ett Arktis som smälter bort... De extrema väderhändelserna löper som ett flimmer genom nyhetsrapporteringen. Bakom dem finns ansikten.

I boken och föreläsningen "Ur askan" kommer vi nära klimatflyktingarna. Vi får möta Alia som såg en flodvåg slita med sig två barn men lyckades rädda sin egen son. Um Abdullah vars mark hotas av det obönhörligt stigande havet. Jilo som vandrade i en och en halv månad för att undkomma torkan som ödelade mark, dödade djur och skapade svåra konflikter.

Vem blir klimatflykting? Vem bär ansvaret? Och vilka ska ta emot de som flyr? I personliga reportage från Pakistan, Egypten och Kenya skildrar Shora Esmailian individerna bakom de människoströmmar som rullar genom en värld under uppvärmning.

Anmälan senast 15 okt via <https://shorturl.at/eh047>

Ändra systemet, inte klimatet

24 sept

Fridays for future fortsätter sina globala klimatmanifestationer. Den 24 september är det dags för kraftsamling kring att ändra systemet, inte klimatet. Häng med på din ort eller ordna en egen manifestation.

Se www.fridaysforfuture.org #uprootthesystem

Bland hallon, vinbär och hotat strandskydd

Under sommarmånaderna brukar mitt ideella engagemang gå på lite lågfart och nu i månadsskiftet mot augusti och två månader framöver vill jag egentligen bara göra en sak, plocka bär och frukt med lite inslag av växter och svamp. Visst är det ändå lite sorgligt att många av oss inte längre tar vara på det ätbara vi har inpå oss gratis, närproducerat och oftast ekologiskt. Jag vet att jag inte är ensam om att tycka detta och på senare år har det kommit flera positiva initiativ för att undvika att stora mängder riktigt bra livsmedel går förlorade när t.ex. ägare av äppelträd av en eller annan anledning inte själva orkar ta hand om de äpplen trädet ger. Fruktförmedlingen är ett av dessa goda exempel som nu har funnits under många år:

<https://www.aktavara.org/fruktformedlingen>

<https://www.facebook.com/groups/240193612689388/>

Mitt i detta febriga behov av att plocka blir jag dock påmind om ett av de miljöhot vi idag står inför nämligen en ytterligare uppluckring av strandskyddet. I början av maj skickade länsförbundet in sitt remissvar på den undermåliga strandskyddsutredningen, vars enda syfte var att lätta på strandskyddet, utan att beakta vilka konsekvenser det skulle få för våra redan hårt ansatta vattenmiljöer och vad det skulle innebära med tanke på de klimatförändringar vi står inför.

En duktig journalist vid P4 Gävleborg fångade upp strandskyddsfrågan i slutet av juli och kontaktade mig då för information. Det gjorde mig åter uppmärksam på att denna fråga får vi på intet sätt glömma då risken finns att Riksdagen under hösten beslutar att anta strandskyddsutredningens förslag. Det måste vi göra allt i vår makt att förhindra.

Skriv gärna under:

<https://www.mittskifte.org/petitions/bevara-strandskyddet-nar-stranden-ar-privat-ar-det-for-sent>

Jenny Olsson
Länsordförande
bland buskar och snår

Middagskompassen – årets bok

Naturskyddsföreningens årsbok är en kokbok i samarbete med Bonniers och kockarna Zeina Mourtada och Paul Svensson.

Deras recept blandas med tematiska texter om hur föreningen resonerar kring mat. Här får du hjälp att tänka och välja rätt på tallriken.

Så undviker vi klimatkatastrofen

I denna angelägna bok beskriver Bill Gates en omfattande plan för hur världen kan uppnå nollutsläpp av växthusgaser i tid för att undvika en klimatkatastrof.

Med hjälp av experter inom fysik, kemi, biologi, teknik, statsvetenskap och ekonomi har han fokuserat på vad som måste göras för att stoppa planetens kanande bana mot en miljökatastrof.

Praktiska och genomförbara förslag, utan att täcka världen med solpaneler och vindkraftverk, utan att bygga mera vattenkraft eller elda upp skogen.

Han ger oss en tydlig bild av utmaningarna. Han redogör för områden där tekniken kan bli mer effektiv, men också var banbrytande teknik behövs. Slutligen lägger han fram en konkret plan för att uppnå målet om nollutsläpp.

Han föreslår en politik för världens regeringar att anta, men också vad vi själva kan göra. Bill Gates förtydligar att det inte kommer att vara enkelt, men om vi följer hans plan så skulle det vara möjligt.

Träff skogsnätverket Dalarna

21 okt kl 18, digitalt alt. Stjärnsund

Välkommen till nystart för skogsnätverket!
Några punkter vi kan ta upp:

- Aktuellt i skogspolitiken
- Exempel på skogsskyddsarbete i Stjärnsund
- Vindkraftsplaner i Koppangen Orsa
- Gyllbergens skogsrike
- Rapport från skogsprogrammets referensgruppsmöte
- Tips på karthjälpmedel
- Ny samordnare

Anmälan senast 18 okt via <https://shorturl.at/ftFK7>

Miljötinget – för ungdomar

23 okt, digitalt

Miljötinget är en miljökonferens av ungdomar, för ungdomar. Den huvudsakliga målgruppen är ungdomar 14-19 år som bor och verkar i Gävleborg och Dalarna.

Den 23 oktober är det återigen dags. Även i år kommer miljötinget att vara digitalt. Årets värdkommun är Gävle.

Läs mer på www.miljotinget.se och FB.

Byt bränsle

På bytbransle.se får du tips om hur du kan minska bilresandet och klara dig utan egen bil.

Du kan också skriva in din bils registreringsnummer och få svar på om bilen kan köras förnybart och på vilka drivmedel.

Konferens om vindkraft

30 okt, digital alt. Gnarp

Gävleborgs höstkonferens har tema vindkraft. Alla är välkomna!

Medverkan av bland andra:

- Kristina Östman, energisakkunnig Naturskyddsföreningen "Så kan hållbar vindkraft byggas ut i Sverige"
- Jenny Breslin, projektledare "I Med och Motvind", Hela Sverige ska leva, X-ing Gävleborg
- Torbjörn Laxvik, Vindkraftcentrum "Jobb, affärer och annan lokal nytta i vindkraftens spår: lokala prognoser, digital affärsplattform och nya verksamheter när elektrifieringen tilltar" <https://www.vindkraftcentrum.se/>

Anmälan senast 24 okt via <https://shorturl.at/ghrMN>

Mer info kommer på Naturskyddsföreningen Gävleborgs webb.

Projekt från Bra miljöval el fonden

I Gävleborg bedrivs projekt att återinföra vildlax och havsöring i Dalälven och "Liv i Nedre Dalälven – en fiskeribiologisk helhetsanalys". Projektmedel har också beviljats till solet och lagring inom jordbruket i Bollnäs, energieffektivisering på Gävletravet och framtagande av läromedel om energieffektivisering.

Vandringshinder har rivits ut i Gopån i Ockelbo, Våljeån i Ljusdal, Dellångersån i Hudiksvall samt Gimmaån och Gnarpån i Nordanstig. Biotopvårdssåtgärder har genomförts i Leaån i Ljusdal, Lillströmmen i Bollnäs och Byströmmen i Ockelbo.

I Dalarna har projektmedel beviljats till utrivning av dammar i Idsjön och Djursjön i Rättvik, biokanal och förbättringar för flodpärlmussla i Eldbäcken i Vansbro samt röjning av träd och buskar som hindrar öppna strandmiljöer i Smedjebacken.

Läs mer på <https://www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval/bra-miljoval-fonder/>

Silverfalken till Barbro och Lennart Risberg

Stort och innerligt grattis till Barbro och Lennart Risberg i Hofors-Torsåker som fick Naturskyddsföreningens pris Silverfalken!

Barbro är mest engagerad i våra vilda växter och pollinerande insekter och Lennart har sitt hjärta i fåglar. Barbro har varit engagerad på föreningens alla nivåer, riks, länsförbund och i den krets som hon varit med och startat och varit ordförande för under 44 år!

De har haft avgörande betydelse för tillkomsten av ett antal naturreservat, stoppat en vindkraftsutbyggnad och lagt ner mycket engagemang på att försöka påverka skogsbrukets syn på naturvård. De förmedlar gärna sin kunskap till andra. Se gärna deras inspirerande Facebook-sida Naturskyddsföreningen Hofors-Torsåker.

Fotograf: Joakim Lindwall, Sveriges Radio

Miljöpris till älvräddaren Astor

Astor Eriksson har på Naturskyddsföreningen Malung-Sälens årsmöte tilldelats föreningens miljöpris för 2020.

Detta för hans mer än 40 år långa kamp för att rädda Ejforsen.

Skogspriset till Östers

Naturskyddsföreningens skogspris gick till Leif och Cecilia Öster på Dalagård utanför Avesta för sin satsning på hyggesfritt skogsbruk och turism. Stort grattis!

Vi finns i debatten!

Gävleborgs länsförbund har varit väldigt aktiva. Daniel Ekblom, samordnare för Viltvårdsgruppen, fick en artikel publicerad på DN debatt om att naturvårdsorganisationerna borde bilda en jaktorganisation så att inte Jägareförbundet har monopol på jakt- och viltvårdsfrågor. Både Jägareförbundet och Moderata Ungdomsförbundet svarade på den och han fick en slutreplik.

Daniel har även författat en JO-anmälan mot Hudiksvalls kommun för att förhindra att avverkningar liknande den på Galgberget sker igen.

Flera styrelsemedlemmar har skrivit debattartiklar om strandskydd, bottenrålning och skogskövling liksom fula fiskar.

Det är bra att vi syns och hörs!

Vi finns på Youtube!

På våra Youtube-kanaler hittar du dokumentation från webinarier och föreläsningar. Sök på Naturskyddsföreningen Gävleborg resp. Dalarna. De senaste inspelningarna handlar om vindkraft, cirkulär ekonomi och strandskydd. Välkommen in och titta!

Sök pengar från Strangells stiftelse

Att få 10 000 kr till en föreningsaktivitet är enkelt, men även större projekt kan beviljas. Det går att söka medel året runt. Exempel på beviljade projekt är vandring i fjällnära skog, vattenkonferens, skogsinventering och en skogsbok.

- Omställning Nordanstig har gett alla 6-åringar en fågelholk och en bok om fåglar, berättar Bernt Larsson som sitter i styrelsen för stiftelsen och är vice ordförande i Naturskyddsföreningen Gävleborg.

Läs mer på <http://www.strangellsstiftelse.se/>

Nationella kampanjer

Rikskansliet bedriver utåtriktat kampanjarbete i sociala medier under nedan tider. Lokalt och regionalt kan vi puttra på med temana under flera år. Allt samlas under "Hela Sverige ställer om".

- Eko för framtiden aug/sept. Butiksundersökning, film "Byt till eko" m.m.
- Fossilförbud 2030 okt/nov
- Slutslängt 2-10 okt
- Levande skogar, del 2 – våren 2022

Inför valet 2022

Fokusfrågorna är fossilförbud 2030 och utfasning av kalhyggen / hållbart skogsbruk. Rikskansliets hjälp:

- Metodguide till lokal partienkät, inkl. ett smörgåsbord med förslag till kommunen
- Digital kick-off 11 september
- Webbinarieserie: Workshops/utbildningar/ erfarenhetsutbyten med olika teman
- Särskilda projektbidrag att söka hösten 2021

Kalendarium

OBS! Fysiska aktiviteter anordnas **endast om Folkhälsomyndighetens restriktioner tillåter det**. Se resp. hemsida och Facebook eller fråga kontaktpersonen för arrangemanget om det blir av.

Dalarna

<http://dalarna.naturskyddsforeningen.se>

www.facebook.com/naturskyddsforeningen.dalarna

11/9 ORSA **Hemkonservering**. Hur tillvaratar vi grönsaker vid en kris? Tid och plats, se kommande annons.

12/9 GAGNEF **Närsbergets naturreservat**, Dala-Floda Dalviks kvarn, Djurås kl 9 eller Rhodos Mockfjärd 9.10 och ICA Dala-Floda 9.20. Reservatet norr om Dala-Floda, öster om Mosselbuan, är delvis blockigt med stark naturskogskaraktär. I norra delen av reservatet finns en ca 2 km lång stig från vägen upp till Nastutjärn. Kontaktperson: Pelle Florell 070-328 23 83.

12/9 FALUN **Vandring vid Rogsån**. Konstnären Lina Sofia Lundin bjuder in till en vandring genom landskapet runt vattendraget mellan Rogsjön och Varpan, norr om Falun. En plats med lång och varierande kulturhistoria och höga naturvärden.

Hon lyfter frågor om bevarande, vad som är skyddsvärt och vilken historia som ska berättas. Genom fältstudier samlar hon in material till ett föränderligt arkiv på gården där hon bor.

Begränsat antal deltagare! Anmälan via hemsidan: falun.naturskyddsforeningen.se
Kontaktperson: Lina Sofia Lundin, 070-295 31 36.

<https://skogenmellanoss.se/program/residens-haghet/>

17-19/9 FALUN **Skogskurs för nya** på Lindsberg. Anmälan senast 20 aug livochrorelse@gmail.com

18/9 SÄTER **Skogsutflykt i Skedvi-skogen**.

Samling vid Gruvplan kl. 10.

Info: Anders 070-220 66 69.

18/9 AVESTA **Besök på Dalagård** med Leif Öster.

Hyggesfritt skogsbruk och nya skogsbruksmetoder kl 10-13. Anmälan till Ann Sofie 070-267 88 23.

19/9 FALUN **Utflykt till Lurån** kl 10. Ett stycke kulturhistoria kombinerad med vacker natur får man vid en vandring längs Lurån, mellan sjöarna Rogsjön och Utgrycken. Samling kl 10 för samåkning, parkeringen vid Nybrokyrkan/Musikkonservatoriet i Falun. Ta med egen matsäck. Anmälan till Leif Löwenberg 073-026 50 17, leiflowenberg@hotmail.com

23/9 BORLÄNGE **Föreläsning** om ägande. Se artikel.

26/9 GAGNEF **Myggtjärns naturreservat** Dalviks kvarn, Djurås kl 9. Myggtjärn ligger norr om Rista och är ett av kommunens minsta reservat. Flera biotopskydd har dock tillkommit norr om reservatet, så arealen skyddad skog i området har därmed ökat. Kontaktperson: Pelle Florell 070-328 23 83.

29/9 BORLÄNGE **Guida i naturen nära dig**, del 2. (Del 1 hölls 8 sept). Kort kurs i hur man på olika enkla sätt delar med sig av naturkänsla och kunskap. Gittan 072-341 80 62.

30/9 MORA **Guida i naturen nära dig**, del 2. (Del 1 hölls 9 sept). Gittan 072-341 80 62. FB Friluftskompis Dalarna.

3/10 FALUN **Vandring i härliga höstskogen**. Utflykt till världens bästa livförsäkring. Upp-täcktsfärd och samtalsvandring om hur skogen kan bli en del av räddningen på klimatkrisen.

Vi samlas vid Tiskenparkeringen kl 10. Hemkomst senast kl 15. Ta med svampkorg och matsäck. Kikare är alltid bra, och vänder man den bakfram fungerar den som lupp! Färdledare Helge Sonntag, helge@sonntag.se, 072 368 32 12 Kontaktperson: tilde.lundin@hotmail.com Samarr. med Falu FN-förening.

10/10 GAGNEF **Gråthålsreservatet** och Gråbuan Dalviks kvarn, Djurås kl 9. Eller Rhodos, Mockfjärd 9.10.

Vi startar i Gråbuan och går 1 km till Gråthålets naturreservat, som är en förkastningsravin som går över gränsen till Leksand. I Gagnefsdelen finns en stig på ca 1,5 km runt i reservatet. Vi avslutar i den stora välskötta fäboden Gråbuan. Kontaktperson: Pelle Florell 070-328 23 83.

18/10 MORA **Föreläsning om klimatflyktingar**. Se artikel.

21/10 DALARNA **Träff skogs nätverket Dalarna**. Se artikel.

21/11 ORSA **Medlemsmöte** med Orsakretsens medlemmar. Vi planerar tillsammans 2022 års verksamhet. Plats: se annons och på vår hemsida.

Klimatmanifestation i Falun varje fredag, för framtiden.

Gemensamt

Aug/sept **Nationell kampanj**: Eko för framtiden

11/9 **Valet 2022** Digital kick-off

15/9, 27/11 **SnokPepp online**

24/9 **Global klimatmanifestation** FFF

25/9, 16/10, 24/10, 20/11 **Natursnoksutbildningar**

1/10 **Sista ansökan projektbidrag** (även våtmark) från riks.

2/10 **Klädbytdagen**. Start Miljövänliga Veckan v. 40, tema "Slutslängt".

23/10 **Miljötinget** Gävle

Okt/nov **Nationell kampanj**: Fossilförbud 2030

1/11 **Sista ansökan valprojekt** från riks.

17/11 **Nationell digital knytiskonferens** om lokal påverkan.

Gävleborg

<http://gavleborg-lan.naturskyddsforeningen.se>

www.facebook.com/naturskyddsforeningenigavleborg

10/9 BOLLNÄS **Ugglor**. Ringmärkning av sparv och pärluggla. Samling vid Circle K i Bollnäs kl. 19. Per-Erik. 073-055 31 90 eller Stefan 070-342 64 63.

14/9 LJUSDAL **Offentlig hearing om vindkraft**, Ramsjö, i samarrangemang med Ramsjö bygderåd och Naturskyddsforeningen riks. Kristina Östman, energihandläggare vid Naturskyddsforeningen, introducerar den nya vindkraftsboken. Samtal och debatt med inbjudna företrädare för kommunens politiska partier, bygderåd, allmänhet. Kretsen bjuder på fika. Ramsjö skola, kl 13. Information: Alex 070-793 09 71.

18/9 VOXNA DALEN **Vandring till Dyråberget**. Samling 10 vid NIF-gården Norrfjärden.

19/9 BOLLNÄS/VOXNA DALEN **Rovfågelspaning** vid Sässmanområdet. Samling vid Knåda Sport i Ovanåker kl. 9. Samling vid Circle K i Bollnäs kl. 08.25 Per-Erik 0730-55 31 90. Ledare: Anders Delander 073-841 33 13.

25/9 BOLLNÄS **Svamputflykt**. Vi följer med svampexperten Monika Svensson ut i skogen och lär oss känna igen vanliga och ovanliga svampar. Samling kl. 10 på parkeringen vid träslottet i Arbrå. Medtag fika! Kontakt: Monica 073 539 16 31 eller Per-Erik 073 055 31 90.

V.40 VOXNA DALEN **Miljövänliga veckan**. Aktivitet med tema återbruk. Håll utkik på sociala medier. Jennie Forsblom 070-191 21 11.

2/10 SÖDERHAMN **Klädytardag** Under förutsättning att pandemiläget tillåter kommer vi att genomföra klädytardagen. Ev kommer man att kunna fika och ta del av information i anslutning till klädytet.

Kl 10-12 inlämning av hela och rena kläder på Studieförbundet i Söderhamn. För varje godkänt plagg får man en bricka. Kl 13-15 kommer man tillbaka och kan byta varje bricka till ett nytt plagg. Kontakt: Christina Åström 070-202 47 32.

3/10 BOLLNÄS **Lavskrikeutflykt**. Vi spanar efter lavskrikor vid Acktjärbo. Samling vid Circle K i Bollnäs kl. 08.30 eller vid Acktjärbo kl. 09.00 Ledare Carl-Erik Zetterlund och Åke Englund. Kontakt: Per-Erik. 073-055 31 90.

9-10/10 SANDVIKEN **Mossvandring** kl 10-15 i Långängarnas naturreservat. Snitslad stig med foton och texter. Ev. guidade vandringar i mindre grupper. Kontakt: Nils-Gunnar 070-376 60 22 eller Lotta 073-069 66 44.

16/10 SANDVIKEN **Utflykt till lavskrikorna**.

Samling vid Lidl i Sandviken kl 7.30 eller ca 8.15 vid macken i Jädraås. Medtag bra kläder, kamera och något att äta. Lavskrikorna gillar korv och småfåglarna äter gärna frön/nötter om du vill bjuda även dem på något gott. Kanske tänder vi en brasa. Anders Ekholm awekholm@gmail.com, 072-702 96 06.

30/10 GÄVLEBORG **Konferens om vindkraft**. Se artikel.

Nov VOXNA DALEN. **Föreläsning om energislag**, se sociala medier för tid och plats. Jennie Forsblom 070-191 21 11.

18/11 LJUSDAL **Årsavslutning med bildvisning** av Magnus Marianini som visar sina egna foton från naturen. Kretsen bjuder på risgrynsgröt samt dryck med saffransbulle. Plats: Järvsöbaden, Järvsö. Alla medlemmar välkomna, ingen kostnad. Föranmälan till Alex: nortunagard@gmail.com

Montern på Ekotorget: Slutslängt och Konsumindre.

Bli Natursnoksledare!

I Falun och Hedemora hålls härliga familjeaktiviteter, Natursnokarna. Prata gärna med Eva 070-355 11 98 eller Elin 070-571 79 85. Gävle planerar också en nystart.

Du kan också bli Natursnoksledare. Välkommen på kurs:

Ledarutbildning online

25 september

16 oktober

24 oktober

20 november

Kl 10-14.30 vid alla tillfällen

SnokPepp

15 september kl 19-20.30

27 november kl 10-11.30

Läs mer på naturskyddsforeningen.se/natursnokarna

Natursnokarna i Falun

12/9 Höstens träffar startar med tema **"Småkryp"**. Vi letar efter de allra minsta djuren. Sedan tittar vi efter vilken art det är, räknar ben och antenner, innan vi gör en fin tavla och ritar av krypet. Vi släpper förstås ut dem igen när vi är klara. Humlan bjuder nog på blåbärskaka i år också.

3/10 Tema: **Pyssel i skogen**. Vi pysslar med det man kan hitta i skogen. Gör tavlor, trollspön, kottedjur m.m. Ta med eget fika!

14/11 Tema: **Djuren på vintern**. Vi lär oss hur djuren överlever vintern, leker och gör fågelmatare, som ni får ta med hem. Vi hänger också upp mat till fåglarna i Rottneby skogen. Ta med eget fika, men vi bjuder på korv med bröd!

Välkomna!

Eva A, Eva B, Ulla, Vanja

Vi hoppas att Coronan har lättat till september så vi kan köra som vanligt, men håll för säkerhets skull ett öga på Faluns hemsida ifall det blir ändringar.

Vi ses som vanligt på ängen ovanför P till Rottneby Naturreservat kl. 10.00 och håller på till kl. 12.00.
Kontakt: Eva Bååth-Holmqvist, 070-681 19 49

Alla arrangemang sker i samarbete med Studieförbundet, vårt studieförbund.

Ansvarig utgivare: Jenny Olsson, jenny.olsson@naturskyddsforeningen.se

Redaktör: Lillian, 070-273 91 55, layout, Bitte

Bidra med material till kansli.gavledala@naturskyddsforeningen.se

Utgivningsplan:

Manusstopp	15 okt
Utgivning	19 nov

Studie
främjandet

Med stöd från:

Naturskyddsforeningen
Kansli Gävle-Dala

Region
Gävleborg